

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A '80-as évek elején Ceaușescu előtt álló legfontosabb problémák gazdasági jellegűek voltak. A növekvő külföldi adósság [...] növelte Románia (România) gazdasági nehézségeit [...] Azzal az elhatározással, hogy csökkentse a külföldi adósságot, amely 1983-ra elérte a 10 milliárd dollárt, Ceaușescu már 1981-ben drasztikus védelmi intézkedéseket vezetett be. Mivel a '80-as évek elején kiélesedett a verseny a külföldi piacokért, megpróbált minél több erős valutát biztosítani* [...] a mezőgazdasági termékek Nyugat-Európába történő exportálásával [...]. Az agrár-élelmiszeripari termékek exportálása, a nem hatékony termelési módszerek és a merev központosítás mellett, súlyos hiányt eredményezett. Intézkedéseket fogadtak el az energiaforrások elosztására, hogy biztosítsák [...] az exportra szánt ipari termékek előállítását [...] Ennek eredményeként gyorsan emelkedett az áram, a benzin, a földgáz ára, és a IX. évtized közepére már hideg és sötét lett az otthonokban és az utcákon. A Nemzetközi Valutaalap már 1983-ban több mint 20%-os életszínvonal-csökkenést regisztrált Romániában az előző évhez képest, és nem volt remény ennek javulására.”

(S. Fischer-Galați, *România în secolul al XX-lea*)

* egy ország aranyfedezetű pénzneme, amelyet több országban is elfogadnak fizetőeszközként

B. „A kommunizmusról szóló elmélet és a valós élet között óriási volt az eltérés. A közép- és délkelet-európai társadalmak [...] mély rendszerszintű válságba kerültek, amelyből nem volt kiút. Romániában ezt a válságot súlyosbította a hazafias munkaszellem általánossá válása, amely Nicolae Ceaușescu személyi kultuszának fokozódása és Románia teljes külföldi adósságának gyors visszafizetésére vonatkozó döntése (1981-ben) következtében alakult ki, ami a nemzetgazdaság kimerüléséhez és az ipar fejlesztésének elhanyagolásához vezetett egy olyan időszakban, amikor világszerte valóságos technológiai forradalom zajlott [...]; társadalmi szempontból 1982 után az életszínvonal egyre súlyosabb romlása következett be, eljutva a jegyrendszer és az alapvető szükségletekre vonatkozó fejadagok bevezetéséhez, az energiafogyasztás drasztikus csökkentéséhez (különösen a háztartási energiafogyasztás, a fűtés hiánya a lakásokban, az ismételt áramkimaradások stb.); a kultúra erős ideológiai nyomásnak volt kitéve, a könyvvásárlásra fordítható pénzforrások [...] jelentősen csökkentek.”

(I. Scurtu, G. Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg az **A.** forrásban megadott nemzetközi szervezetet! **2 pont**
2. Adjon meg egy információt a **B** forrásból a kultúrára vonatkozóan! **2 pont**
3. Nevezze meg azt a politikai vezetőt és azt a történelmi térséget, amely az **A** és a **B** forrásban is előfordul! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra a forrásnak a betűjelét, amely szerint Közép- és Délkelet-Európa társadalmi rendszerszintű válsággal küzdenek! **3 pont**
5. Írja le az **A** forrásból kiválasztott két információ között felállított ok-okozati összefüggést, megadva az egyes információk szerepét (ok és okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be két másik totalitárius politikai gyakorlatot a román államban, az **A** és **B** forrásban említetteken kívül! **6 pont**
7. Említsen meg egy hasonlóságot a román állam által a XX. század utolsó évtizedében alkalmazott két politikai gyakorlat között! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„1848. március 27-én 1000 ember jelenlétében vitatták meg az »ország szükséges fejlesztését«. A gyűlés [...] elnököt választott [...], aki a vitákat vezette, amelyek főként a moldvai (Moldova) forradalmi mozgalom vezetőinek: Lascăr Rosetti, Vasile Ghica, Alexandru Ioan Cuza beszédeiből álltak [...]. Az 1848. március 27-én Iași-ban összegyűltek úgy döntöttek, hogy bizottságot választanak, amelynek feladata egy követelési program kidolgozása. A 16 tagból álló bizottság [...] március 28-án ülésezett [...], és elkészítette a várt dokumentumot. A dokumentum címe *Kérvény-Kiáltvány (Petiție-Proclamațiune)* volt, és 35 pontot tartalmazott. [...] 1848. március 29-én a mozgalom vezetőinek küldöttsége bemutatta a *Kérvény-Kiáltványt* Mihail Sturdza-nak. A korábban mutatott készségeséggel Sturdza átvette a petíciót, sugallva, hogy elfogad bizonyos rendelkezéseket, míg másokat elutasít [...]. Ugyanezen a napon [...], Mihail Sturdza fejedelem elindította az elnyomást [...].

Az 1848 márciusában Moldvában történtek legfontosabb következménye az volt, hogy az akció vezetői részt vettek az erdélyi (Transilvania) és bukovinai (Bucovina) eseményekben [...]. A moldvai forradalmárok új programját 1848. május 12/24-én Brassóban (Brașov) fogalmazták meg *Elveink a haza megreformálására (Prințiunile noastre pentru reformarea patriei)* címmel [...]. Ez a dokumentum meghatározta [...] a román nemzeti mozgalom alapvető céljait a modernizáció érdekében: a falusiak földbirtokosokkal szembeni bármilyen kötelezettségének megszüntetése, a parasztok váltságdíj nélküli földhöz juttatása, a kiváltságok felszámolása és a polgárok teljes politikai jogegyenlőségének biztosítása, az ország intézményeinek megszervezése a szabadság, egyenlőség és testvériség elvei alapján, »Moldva és Havasalföld (Țara Românească) egyesítése egyetlen független államban«.

A moldvai forradalmárok, akik később Csernovicban (Cernăuți) *Végrehajtott Akcióbizottságot* (Comitet Executiv) szerveztek, Mihail Kogălniceanut bízták meg, hogy nevükben új programot dolgozzon ki, *A moldvai nemzeti párt óhajai (Dorințele partidei naționale din Moldova)* címmel [...], amely 1848 augusztusának végén jelent meg. Ez [...] kimondta, hogy a Fejedelemségek Uniója (Unirea Principatelor) a legfontosabb: ez »a boltozat kulcsa, amely nélkül az egész nemzeti építmény összeomlana«". (S. L. Damean, I. Oncescu, *O istorie a românilor de la Tudor Vladimirescu la Marea Unire 1821-1918*)

Válaszoljon a forrás alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg egy moldovai forradalmárt, a megadott forrásból! **2 pont**
2. Nevezze meg azt a századot, amelyre az adott forrás utal! **2 pont**
3. Nevezze meg Moldva uralkodóját és egy általa végrehajtott intézkedést, amelyre az adott forrás utal! **6 pont**
4. Említsen meg az adott forrásból két információt az 1848. március 27-i eseményekre vonatkozóan! **6 pont**
5. Fogalmazza meg az adott forrás alapján a brassói forradalmi programmal kapcsolatos álláspontját, és támassza alá a forrásból kiválasztott két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi tény bemutatásával azon kijelentés mellett, miszerint a román állam modernizálásához hozzájárultak az 1860–1870 között végrehajtott belpolitikai intézkedések. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozati összefüggés és a következtetést kifejező kötőszavak használata). **4 pont.**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon egy körülbelül kétoldalas esszét Havasalföld, Moldva és Erdély fejlődéséről a XIV-XVIII. században, figyelembe véve:

- Említsen meg a XIV. század első hat évtizedéből származó, a Kárpátoktól délre eső (Sudul Carpaților) románok lakta területre vonatkozó történelmi tény, és említsen meg e történelmi ténnyel kapcsolatos két szempontot;
- Mutasson be egy a XIV. században, a Kárpátoktól keletre (Estul Carpaților) eső, románok lakta területen zajló eseményt;
- Említsen meg két szempontot, Erdély XVI–XVII. századi intézményi szerveződésére vonatkozóan;
- Fogalmazzon meg egy álláspontot Moldva vagy Havasalföld intézményi szerveződésére vonatkozóan, a XVIII. század első felében, és támassza alá álláspontját egy történelmi érvel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiság és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.